

Governance dilemma's rond het integreren van formele en informele zorg

Ester Kuiper (Espria), Manda Broekhuis (RuG) & Marjolein van Offenbeek (RuG)

3^e Healthwise congres: "*Het Dream Team!?*
Mantelzorg, patiënt en professional"

30 oktober, 2015

Wat gaan we doen?

- ✓ Schets van de uitdaging
- ✓ Voorleggen twee praktijkgevallen

- ✓ Bespreking in groepen
 - 1) *Welke dilemma's voor professionele organisatie?*
 - 2) *Hoe met deze dilemma's om te gaan?*

- ✓ Reflectie vanuit de theorie
- ✓ Conclusies

Focus workshop

Weinig bekend over hoe samenwerking en afstemming tussen professionele zorg, mantelzorg en vrijwilligerswerk het beste vorm kan krijgen (SCP, 2013).

Hoe kan governance worden gerealiseerd die bijdraagt aan 'dream teams' rond cliënten?

Welke bijdrage kunnen professionele zorgorganisaties (traditioneel overwegend betaalde beroepskrachten) daaraan leveren?

Waarom 'dream team'?

1. Kostenbeheersing

2. Nieuw professionalisme

- personaliseren zorg
- patiënt 'empowerment'
- multidisciplinair werken
- hiërarchie → netwerk

Prinsjesdag

Barrières De onverschillenheid • e3
Troomede Het debuut van Willem Albeda • p4-5
Krijgsmacht Interview Henric • p6-7
Rijksoverheid De ambten van Rutte II • p8-9
Oranje boven De rijstour • p10-11
Interview Rutte • p12-13
Commentaar • p33

De beleidsbode van het kabinet Rutte II during, waaraan in de Bildau, waar kening Willem-Alexander zijn eerste Troomede ophiep.

De verzorgingsstaat is dood, leve de participatiesamenleving

Het kabinet Rutte II heeft het woord gegeven aan de 'droom' van een participatiesamenleving. Het is een ambitieus plan dat de verzorgingsstaat op zijn kop zet. De regering wil de overheid omvormen tot een netwerk van partners. Dit betekent dat de overheid minder verantwoordelijk is voor de zorg en meer verantwoordelijk is voor het creëren van mogelijkheden. De regering wil de overheid omvormen tot een netwerk van partners. Dit betekent dat de overheid minder verantwoordelijk is voor de zorg en meer verantwoordelijk is voor het creëren van mogelijkheden.

Special

Nederlands Film Festival

VRIJDAG 26 SEP 19.00

Wetnoot Miserabilisme

Als de overheid meer verantwoordelijk is voor de zorg, dan is de overheid meer verantwoordelijk voor de zorg. Dit is de kern van de wetnoot. De regering wil de overheid omvormen tot een netwerk van partners. Dit betekent dat de overheid minder verantwoordelijk is voor de zorg en meer verantwoordelijk is voor het creëren van mogelijkheden.

€ 1,80

De prijs van de krant is € 1,80. Dit is de prijs van de krant. De regering wil de overheid omvormen tot een netwerk van partners. Dit betekent dat de overheid minder verantwoordelijk is voor de zorg en meer verantwoordelijk is voor het creëren van mogelijkheden.

→ Uitdaging voor zorgorganisaties

Waarom 'dream team'? (2)

- › Bv ouderen A'dam (n=74)
 - Veelal voorkeur voor én informele én formele zorg
 - Maar weinig contact tussen die formele en informele zorgverleners

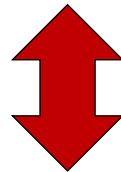
 - › Bv ouderen N-O Groningen
 - Wederkerigheid - belang vrager en ontvanger te kunnen zijn
- Uitdaging voor zorgorganisaties

Mantelzorg onder druk

(Schrijvers, 2014; SCP 2013, Nivel 2015)

- > Meer mantelzorg dan betaalde zorg, maar...
- > Groeit, maar kleiner aantal mantelzorgers?
- > Negatief effect op *welbevinden* en *arbeidsmarkt kansen*
(vd Berg e.a. 2014; Bolin et al., '08)

- > (Gemeentelijk) beleid zet in op mantelzorg

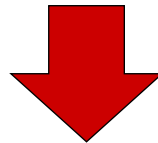
→ Uitdaging voor zorgorganisaties

Aard vrijwilligerswerk in zorg verandert

(bron: SCP '13)

- > *Vraag*: complexer en groeiend
- > *Aanbod*: diverser en 'lossere' vormen
- > *Functie*: naast aanvulling, meer substitutie

- > Matching lastiger
- > Voorwaarden voor en grenzen aan inzet?

→ Uitdaging voor zorgorganisaties

university of
groningen

Governance dilemma's: twee praktijkgevallen

Ester Kuiper (Espria), Manda Broekhuis (RuG)
& Marjolein van Offenbeek (RuG)

Healthwise congres

oktober, 2015

kunt u me
even naar het
toilet helpen

OEPS

university of
 groningen

Governance dilemma's: wat komt uit onderzoek naar voren?

Healthwise congres
 oktober, 2015

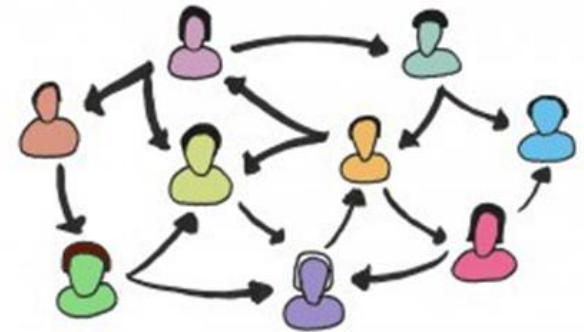

Zorgnetwerken: divers en dynamisch

Niet alleen combineren formeel en informeel, maar ook:

- › Taak is divers:
 - Kortdurende, langdurige zorgbehoeften
 - Typen 'zorg'taken

- › Samenstelling is divers:
 - Benodigde rollen:
 - Vaste medewerkers en passanten
 - Verbondenheid met cliënt
 - Type professionaliteit
 - Beschikbare tijd en middelen

→ Flexibiliteit vereist in governance

Samenspel informeel en formeel

- › Substitutie:
 - formele en informele zorg uitwisselbaar
- › Complementair:
 - aanvullende rollen die allen essentieel zijn
 - elk eigen deskundigheid
- › Supplementair:
 - bijkomende zorg, niet echt noodzakelijk

→ Governance vereist visie op samenspel

Typische governance issues

- › Uniforme aanpak
 - › Standaard aansturing
 - › Planmatig werken, toetsbaarheid 'ingebouwd'
 - › Stabiel (voorspelbaar, efficiënt)
 - › Focus op netwerk
 - › Focus op beheersing
(transactioneel sturen)
 - › Regels, afspraken, afstemming procedures
 - › *Passend bij formele zorg?*
 - › Pluriforme aanpak
 - › Maatwerk aansturing team
 - › Flexibiliteit staat centraal, verantwoording achteraf
 - › Flexibel (verbetering, innovatie)
 - › Focus op individu
 - › Steunen op commitment,
(relationeel sturen)
 - › Vertrouwen, samen problemen oplossen, open info delen
 - › *Passend bij informele zorg?*
- Niet zo zwart-wit

- Netwerk van formele en informele zorg
- Vereist bepaalde governance

- Onderkennen systematische spanning
- Sturen op flexibele mix, oftewel én-én
- Hoe kunnen 'transactionele' en 'relationele' sturing elkaar **faciliteren**, en waar nodig **compenseren**
- Zonder elkaar **tegen te werken?**

	Afspraken centraal	Vertrouwen centraal
Transactioneel en rationeel faciliteren elkaar	Afspraken vormen basis waaruit vertrouwen kan groeien	Vertrouwen is basis waarna afspraken helpen in consolideren
Transactioneel en relationeel compenseren elkaar	Niet alles is vooraf te vatten in regels en afspraken	Vertrouwen kent grenzen
Transactioneel en relationeel werken elkaar tegen	Strikte regels en afspraken belemmeren samenwerking	Vertrouwen staat bespreken van 'wat minder goed gaat' in de weg Belemmert maken van constructieve afspraken

Typen situaties: denken over de balans

	Routine	Non-routine
Langdurige zorg	Afspraken centraal Vergemakkelijkt inzet nieuwe netwerk partners Regelmatig evaluatie en overleg Adaptie	Eerste regie bij formele zorg Inventarisatie Vertrouwen ontwikkelen Regelmatig evaluatie en overleg Adaptie
Kortdurende zorg	Variatie in invulling is geen probleem Mate en vorm van afspraken: op maat	Regie bij formele zorg Inventarisatie Van daaruit: op maat vorm van sturing ontwikkelen

Onderzoeksagenda

- › Literatuur: uitbundig in het geven van toolboxes, tips, aandachtspunten, best practices, tools, etc.
- › Nog weinig oog voor diversiteit:
 - in taak, samenstelling en dynamiek netwerken
- › Flexibiliteit in governance van een netwerk nodig
- › Onderzoek hierop richten:
 - kenmerken belangrijk voor de aansturing
 - welke vorm van governance daarbij past
- › Participeren in dit onderzoek: Graag!
m.a.g.van.offenbeek@rug.nl of h.broekhuis@rug.nl

